

PROSTORNI PLAN UREĐENJA GRADA LUDBREGA

(Izvadak iz prostornog plana Varaždinske županije)

*P*rostorni plan uređenja grada Ludbrega osnovni je i obvezatni prostorno - planski dokument koji utvrđuje uvjete za uređenje gradskog područja, određuje svrhovito korištenje, namjenu, oblikovanje, obnovu i sanaciju građevinskog i drugog zemljišta, zaštitu okoliša te zaštitu graditeljske baštine i osobito vrijednih dijelova prirode. Novim Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (N. novine 10/97), općina Ludbreg dobiva status grada. U njen sastav ulazi naselje Segovina s područja Koprivničko - križevačke županije.

Prostorni plan uređenja grada Ludbrega temelji se na Strategiji prostornog uređenja Republike Hrvatske koju je u lipnju 1997. godine donio Zastupnički dom Hrvatskog državnog sabora, na Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske i na Prostornom planu Varaždinske županije.

Prostorni plan je plan nove generacije prostorno - planske dokumentacije, odnosno prvi plan ove razine planova. Doneseni Prostorni plan Varaždinske županije, kao plan višeg reda, daje okvire i obveze s razine županije, bitne za sveobuhvatno sagledavanje stanja i definiranje smjernica razvitka. Vremenski obuhvat je 2015. godina s tim da je polazna godina statističkih podataka 1991. s dopunama podataka koji su tijekom izrade bili na raspolaganju.

Grad Ludbreg je novoformirana jedinica lokalne samouprave u Republici Hrvatskoj te kao takva obuhvaća sljedeća naselja: Apatija, Bolfan, Čukovec, Globočec Ludbreški, Hrastovsko, Kučan Ludbreški, Ludbreg (gradsko središte), Segovina, Selnik, Sigetec Ludbreški, Slokovec i Vinogradi Ludbreški. Područje grada Ludbrega obuhvaća prostor površine 68, 26 km² (5, 1 % područja Županije). Prema popisu stanovništva iz 1991. godine, na području grada je u 12 samostalnih naselja popisano 8 485 stanovnika (što je cca 4, 5 % od ukupnog broja stanovnika Županije), tako da je prosječna gustoća naseljenosti iznosila 124, 30 stanovnika po km² što je relativno visoka gustoća (prosjeak Hrvatske iznosi 84, 5 st. / km²).

Grad Ludbreg nalazi se u sastavu Varaždinske županije, u njenom istočnom dijelu. S južne strane graniči s Koprivničko - križevačkom županijom, na sjeveru s općinom Sv. Đurd, s istočne strane s općinama Mali Bukovec i Veliki Bukovec, a sa zapadne strane s općinom Donji Martijanec. Upravo taj položaj grada Ludbrega, prohodnost i otvorenost ovog prostora te privlačni i pitomi pejzaži, daju mu naglašen značaj u Županiji, a time i u hrvatskom prostoru pa iskorištavanje te prednosti, uz aktiviranje demografskih i prostornih potencijala, predstavlja temeljna polazišta budućeg razvitka.

Ludbreg je naselje s vrlo dugim kontinuitetom naseljenosti koje se može pratiti od kamenog, preko brončanog i željeznog doba, o čemu svjedoče brojne iskopine. Antički Ludbreg - Castra Ioviae Botovia je naseobina starih Rimljana (od 1. - 5. st.) sa svim funkcijama i infrastrukturom tadašnjih gradova. Srednjovjekovni Ludbreg spominje se u pisanim dokumentima u 13. i 14. stoljeću kao kraljevski posjed. Doba feudalizma donosi gradu razvoj obrta i trgovine, a doba kapitalizma i socijalizma razvoj industrije koja je do danas ostala najvažnija funkcionalna usmjerenost Ludbrega. Za Ludbreg je veoma važna tradicija kršćanskih i katoličkih događaja: od koncila katoličkih općina između Save i Drave održanog 381., utemeljenja župe oko 1300., nastanka prošteništa priznatog 1513. - Svetište Presvete Krvi Isusove, pa do izgradnje zavjetne kapele 1994. godine.

Znamenita ludbreška hodočašća (svake prve nedjelje u rujnu mjesecu), sakralna spomenička baština i izgradnja novog Svetišta pridonose sve značajnijem razvoju vjerskog turizma.

Ludbreg ima i važnu upravnu funkciju: bio je sjedište bivše Općine Ludbreg, a prema novom teritorijalnom ustrojstvu ima status Grada i najveća je teritorijalna jedinica nastala podjelom bivše Općine. Danas mu gravitiraju sva naselja iz sastava bivše Općine zbog upravnih i drugih centralnih funkcija koje treba upotpunjavati s ciljem da još više ojača svoju žarišnu ulogu nositelja razvitka okolnog prostora.

GEOLOŠKA OBILJEŽJA

Obzirom na morfologiju terena, geološku građu i hidrološke značajke, cijelo područje može se podijeliti u dva dijela: na ravničarski, koji zauzima preko 50 % površine prostora i brežuljkasti dio koji se nalazi u južnom dijelu grada Ludbrega. Ravničarski dio prekriven je najmlađim holocenskim naslagama. Ispod tankog pjeskovito - prašinstog pokrivača nalazi se debeli sloj pjeskovitih šljunaka. Šljunkovito - pjeskoviti sedimenti tvore vodonosni kompleks debljine i do 140 metara. Najdeblji je na sjeveru, a prema jugu debljina postupno pada da bi južno od Ludbrega na granici s brežuljkastim područjem potpuno nestao. Brežuljkasto područje sastoji se od miocenskih i pliocenskih, pretežito glinovito - laporovitih i laporovitih naslaga s mjestimičnim ulošcima slaboveznih pješčenjaka. U cjelini su to nepropusne naslage koje ne sadrže podzemnu vodu. Obuhvaćeno područje je seizmički i tektonski aktivno. Prema seizmičkoj aktivnosti osobito se ističu obronci Kalnika. Zbog intenzivne tektonske aktivnosti, seizmičnost u ovom prostoru iznosi 7 stupnjeva MCS skale.

HIDROLOŠKA OBILJEŽJA

Rijeka Bednja, kao dio dravskog sliva, ima pluvijalni (kišni) režim, tj. za proljetnih kiša i otapanja snijega česte su poplave, s maksimalnim protocima u proljeće što nije tako povoljna hidrološka karakteristika. Regulativnim hidrotehničkim zahvatima (izgradnjom hidroelektrana na Dravi), poplave su smanjene. Rubno, uz sjeverozapadnu granicu grada, teče rijeka Plitvica koja je danas recipijent za otpadne vode sjevernog dijela grada (iako još bez uređaja za pročišćavanje). Na području Grada teku potoci Črnoglavac i Segovina. U samom Ludbregu, uz rijeku Bednju, nailazi se na nekoliko jezera - ribnjaka koji su od velike gospodarske važnosti za grad Ludbreg.

KRAJOLIK

Krajolik je u prostorno - planskom kontekstu ukupna vizualna pojavnost koja uključuje topografiju, oblike, stvorene uzroke, odnosno slike područja. Krajolik odražava povijesni razvitak korištenja prostora. Fizionomija područja Grada rezultat je kombinacije biofizičkih i antropogenih značajki te krajolik možemo razvrstati u tri kategorije: prirodni, kultivirani i izgrađeni krajolik. Prirodne predjele čine manje šumske cjeline Kalnika i vodni ekosustav Bednje i Plitvice s pritocima, manjim potocima. Kultivirani krajolik ili pretežito ruralna struktura, sadrži gotovo sve značajke prirodnog krajolika određenog poljodjelstvom kao osnovnim načinom korištenja zemljišta, a s obzirom na položaj, može se opisati kao nizinski dio - ratarstvo i brežuljkasti dio - vinogradarstvo, voćarstvo. Izgrađeni krajolik je pretežito urbana struktura u kojoj je čovjek svojim zahvatima u potpunosti promijenio prirodni ili kultivirani krajolik. Najznačajnija je izgrađena struktura naselje Ludbreg zbog zaštićene, urbano - ruralne cjeline.

KLIMATSKA OBILJEŽJA

Osnovno klimatsko obilježje Varaždinske županije je umjereno topla kišna klima, a karakteristike te klime (tzv. grupacija - klasa Cfbwx klima) su topla ljeta (srednja temperatura najtoplijeg mjeseca ne prelazi 22°C). Temperatura najhladnijeg mjeseca kreće se općenito između 3° C i 18° C, a više od četiri mjeseca u godini imaju srednju temperaturu višu od 10°C. Sušnih razdoblja nema. Godišnji hod količine oborine kontinentalnog je tipa s maksimumom u toplom dijelu godine i sekundarnim maksimumom u kasnu jesen. U Ludbregu se

nalazi meteorološka postaja smještena na nadmorskoj visini 158 mm, geografskoj širini 46° 15' i geografskoj dužini 16° 37'. Maglovitih je dana godišnje od 20 - 40, a učestalija je u nizinama i dolinama rijeka i potoka. Mraz se javlja u razdoblju od rujna do svibnja, a tuča prosječno jednom godišnje, u pravilu u ljetnim mjesecima. Područje čitave Varaždinske županije relativno je bogato vlagom tijekom cijele godine, a maksimum doseže u studenom ili prosincu (85 - 86%). Srednja godišnja temperatura zraka iznosi oko 10° C. Najtopliji mjesec je srpanj, sa srednjom mjesečnom temperaturom oko 19° C, a najhladniji siječanj, sa srednjom mjesečnom temperaturom od -1° C.

Učestalost oborinskih dana s različitim količinama oborina je 30 - 40 % dana u godini (115 - 140 dana). Od svih oborinskih dana u samo 8 - 12 % dana su dnevne količine oborina 20 mm ili više (11 - 12 puta godišnje i to u lipnju i srpnju). Veće su dnevne količine oborina rjeđe.

Od ukupne godišnje količine oborina, 55 - 60% padne u toplom dijelu godine (od travnja do rujna), a 40 - 45 % u hladnom dijelu godine (od listopada do ožujka). Snježni pokrivač javlja se tijekom zime između 45 i 50 dana. U prosjeku se može očekivati 10 ili više dana sa snježnim pokrivačem visine 1 cm i više (od prosinca do veljače s maksimumom u prosincu 16 - 17 dana). Osnovna karakteristika režima vjetrova je dominantnost vjetrova jugozapadnog kvadranta. U toku godine najvjetrovitije je proljeće, dok je ljeto godišnje doba s velikom učestalošću slabih vjetrova (oko 80%).

KOMUNALNA INFRASTRUKTURA

PROMETNI SUSTAV

Područje Grada Ludbrega opremljeno je sljedećom komunalnom infrastrukturom. Ceste: a) javne ceste D 2 Dubrava Križovljanska - Varaždin - Virovitica - Osijek - Vukovar, D 24 Mokrice - Zabok - Budinščina - N. Marof - Var. Toplice - Ludbreg (D2), Ž 2071 Zamlaka (D2) - Čičkovina - Hrzenica - Ludbreg (24), Ž 2075 Ludbreg: D2 - D2, Ž 2076 Sigetec Ludbreški (D2) - Slokovec - M. Bukovec - Selnica Podravska - V. Otok - D20, Ž 2079 Slokovec (Ž2076) - Vojvodinec (Ž2081), Ž 2089 Ludbreg (D24) - Apatovec - Križevci, L 25098 Ludbreg - Kučan Ludbreški - Ž2089, L 25099 Sesvete Ludbreške (Ž2072) - Sigetec Ludbreški - Ž2076, L 25100 Dubovica (Ž 2072) - Kapela Podravska - Sveti Petar - Čukovec - D2, L 25104 Slokovec (Ž2079) - Globočec Ludbreški (D2), L 25152 Ludbreg - Skoruš - Ž2089, L 25153 Ludbreg - Katalena - Vinogradi Ludbreški - Ž2089, L 25155 Sveti Petar Ludbreški (Ž2079) - Bolfan (D2), L 25156 Čukovec (D2) - Segovina - Mala Rasinica - L 26004(KC), L 25169 Ludbreg: Ž 2075 - Željeznička postaja Ludbreg, b) važnije nerazvrstane ceste Bolfan - Lukovec i D2 Čukovec (do klijeti Hanžek). Željeznica: Željeznička pruga I. reda: Varaždin - Ludbreg - Koprivnica.

OSTALA KOMUNALNA INFRASTRUKTURA

ENERGETIKA

ELEKTROOPSKRBA - POSTOJEĆE STANJE

Područje grada Ludbrega električnom energijom napaja Hrvatska elektroprivreda d.d. Zagreb, distribucijsko područje "Elektra" Koprivnica. 1) Transformatorska i rasklopna postrojenja: a) Transformatorska stanica 110/35 kV Ludbreg u Selniku, instalirana snaga 20 x 22 MVA, b) Transformatorska stanica 35/10(20) kV Ludbreg u Selniku, instalirana snaga 2 x 8 MVA, c) Transformatorska stanica 35/10 kV Ludbreg, instalirana snaga 2 x 8 MVA; 2) Elektroprijenosni uređaji: a) DV 110 kV HE Čakovec - TS 110/35 kV Ludbreg - TS 110 /35 kV Koprivnica, b) DV 35 kV - TS 35 /10(20) kV Ludbreg - Selnik, - TS 35/ 10(20) kV Ludbreg - TS 35/10(20) kV Rasinja - TS 110/35 kV Koprivnica, c) DV 10(20) kV

PLINOOPSKRBA

Područje grada Ludbrega opskrbljuje se plinom plinovodnog sustava Hrvatske visokog tlaka $p = 30$ bara dimenzija NO 500 mm, sljedećih osnovnih karakteristika: a) čitavo područje pokriveno je plinom iz plinske mjerno - redukcijske stanice MRS1 u Kučanu Ludbreškom, kapaciteta 5000 Nm³ /h plina, $p = 3$ bara. b) magistralni plinovod "INA - Industrija nafte" d.d. Zagreb (Ludbreg - Varaždin, Ludbreg - Zabok, Ludbreg - Novigrad i Ludbreg - Budrovec), c) distributivni plinovod u nadležnosti "Termoplina" d. d. Varaždin.

POŠTA

Na području grada Ludbrega poštanski promet organizira i obavlja Hrvatska pošta d.d., Središte pošta Varaždin putem poštanskog ureda Ludbreg. Područje obuhvaća prostor 68, 3 km² i prema posljednjem popisu iz 1991. godine imalo je 8.485 stanovnika. Prema pokazateljima razvijenosti poštanske mreže, na području Varaždinske županije jedan poštanski ured "pokriva" područje oko 37 km² i poslužuje prosječno 5 677 stanovnika, odnosno 2 129 stanovnika po jednom šalteru, dok je prosjek Hrvatske pošte cca 49 km² i 3 887 stanovnika na jedan poštanski ured, tj. 1.730 stanovnika na jedan šalter. S obzirom na površinu poštanskog ureda 42 230 Ludbreg i instalirane kapacitete, smatra se da je na području grada Ludbrega osigurano kvalitetno zadovoljavanje potreba korisnika u dužem vremenskom razdoblju.

JAVNE TELEKOMUNIKACIJE

Na području grada Ludbreg telekomunikacijski promet organiziraju i obavljaju Hrvatske telekomunikacije d.d., Telekomunikacijski centar Varaždin. Naselja grada obuhvaćena su s osam pristupnih telekomunikacijskih mreža s pripadajućim udaljenim pretplatničkim stupnjevima (RSS Ludbreg, RSS Selnik, RSS Hrastovsko, RSS Ludbreški Vinogradi, RSS Sigetec, RSS Globočec, RSS Bolfan i RSS Sveti Petar čija pristupna mreža na području grada Ludbrega pokriva naselje Apatiju). Pristupne mreže RSS - ova u mrežnom području izgrađene su od RSS - a do mjesta koncentracije odnosno izvoda podzemno, a od toga mjesta do pretplatnika zračno. Pristupne mreže RSS - ova Selnik, Ludbreg i Sigetec izgrađene su gotovo u cijelosti podzemno. Instalirani kapaciteti RSS - ova na području grada Ludbrega iznose 3840 telefonskih priključaka i 96 ISDN BRA priključaka dok je kapacitet pristupnih mreža zajedno 16 540 bakrenih parica. Broj instaliranih priključaka na 100 stanovnika na području grada Ludbrega iznosi 46, 39, a gustoća je 57, 62 priključaka na km² (županijski je prosjek 40, 7 instaliranih priključaka na 100 stanovnika, a gustoća 60, 5 priključaka na km²). Popunjenost (iskorištenost) instaliranih komutacijskih kapaciteta iznosi 76, 19%, a instaliranih kapaciteta pristupne mreže 18, 13 %. Prema navedenom, vidljivo je da na navedenom području (uzevši u obzir podatke o broju domaćinstava iz popisa stanovništva 1991.godine) kapacitet instaliranih telekomunikacijskih priključaka zadovoljava sve potrebe stanovništva i gospodarstva.

RR (radio - relejni) digitalni sustavi

Od infrastrukture na RR - vezama postoji pasivni reflektor "Sv. Katalena" na relaciji Varaždin - Ludbreg. Na području grada Ludbrega HRT postoje sljedeći TV pretvarači: 1. Bolfan, 2. Globočec, 3. Segovina (planiran). Radio relejne veze od Ludbrega prema Varaždinu i od Ludbrega prema Malom Bukvcu.

VODOOPSKRBA

Vodoopskrba grada Ludbrega i nadalje će se oslanjati na Regionalni vodovod Varaždin, vodocpilište Bartolovec i lokalne vodovode Čukovec i Segovina. Razvodna vodovodna mreža nije na zadovoljavajući način riješena u višim predjelima grada Ludbrega, poglavito u Ludbreškim Vinogradima, dijelu naselja Globočec Ludbreški i Čukovec. Rješenje za kvalitetnu vodoopskrbu ovog dijela je izgradnja - dogradnja rezervoara (vodospreme) manjeg kapaciteta u odnosu na već postojeći. Ovaj rezervoar opskrbljivao bi vodom čitavi visinski dio grada Ludbrega. Kod lokalnih vodovoda poseban problem predstavljaju ograničeni kapacitet, starost, način i kvaliteta održavanja te kvaliteta vode zbog neodgovarajućih zaštitnih zona pojedinih crpilišta. Na

području grada Ludbrega je 350 domaćinstava ili 14 % priključeno na lokalni vodovod dok je 450 domaćinstava priključeno na bunare sa hidroforom, a 80 domaćinstava na udaljene bunare.

ODVODNJA I PROČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA

Odvodnja na području grada Ludbrega nije riješena zadovoljavajuće. Kanalizacijska mreža mješovitog tipa izvedena je samo u naseljima Ludbreg i Selnik, ali ni ona nije zadovoljavajuća. Recipijent je rijeka Bednja. Postoji i niz rješenja sa septičkim taložnicama dok se oborinske vode odvođe cestovnim jarcima. Kako bi se riješio problem odvodnje, potrebno je izgraditi kanalizacijsku mrežu svih naselja, s odgovarajućim uređajem za pročišćavanje. Veći broj naselja priključit će se na glavni uređaj za pročišćavanje u Ludbregu.

ZBRINJAVANJE OTPADA

Komunalni otpad odlaže se na lokaciji "Meka" kod Sigeteca, južno od obilaznice Ludbrega i zapadno od rijeke Bednje. Prikupljanje, transport i odlaganje otpada provodi JKP "Lukom" - Ludbreg. Za tu lokaciju su 1993. od Hrvatske vodoprivrede izdani vodoprivredni uvjeti, od sanitarne inspekcije sanitarno - tehnički i higijenski uvjeti, od Hrvatskih cesta posebni uvjeti građenja te posebni uvjeti glede zaštite od požara. Svim tim uvjetima propisano je da se odlagalište uredi i radi na način sanitarne deponije (postavljanje ograde, odlaganje isključivo komunalnog otpada, svakodnevno prekrivanje razasutih i sabijenih otpadaka, zaštita površinskih i podzemnih voda i slično), za što je potrebno provoditi propisane mjere uz pojačan nadzor. Pored ove lokacije, otpad se na ludbreškom području odlaže stihijski kod Bolfana, Čukovca i Slokovca što predstavlja jedan od najvećih problema grada Ludbrega. Prema procjeni, srednja godišnja količina otpada za grad Ludbreg iznosi 1 535 tona.

GROBLJA

Na području grada Ludbrega postoje sljedeća groblja: Mjesno groblje Ludbreg, Bolfan, Čukovec, Selnik, Segovina, a postoji i "Šoderna", grobište žrtava Drugog svjetskog rata i poraća.

DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA

OBRAZOVANJE

Djelatnost osnovnog obrazovanja na području grada Ludbrega obavlja se u Osnovnoj školi. Srednje školstvo nije razvijeno zbog blizine Varaždina, osim restauratorskog centra kao potencijalne restauratorske škole u Ludbregu. Predškolska dob koristi dječji vrtić u Ludbregu.

ZDRAVSTVO

Područje grada Ludbrega pokriveno je sljedećim zdravstvenim ustanovama: Dom zdravlja Ludbreg i Ljekarna Ludbreg.

SOCIJALNA SKRB

Na području grada Ludbrega djeluje Centar za socijalnu skrb, Podružnica Ludbreg i Gradsko društvo Crvenog križa koje obavlja djelatnosti distribucije hrane, odjeće, higijenskih proizvoda i sl. socijalno ugroženom stanovništvu, provodi socijalne programe, dobrovoljna darivanja krvi i aktivnosti prve pomoći.

UPRAVA I ADMINISTRACIJA

Grad Ludbreg je, prema novom teritorijalnom ustrojstvu Republike Hrvatske, jedinica lokalne samouprave na čijoj se razini obavljaju poslovi propisani Zakonom o lokalnoj samoupravi i upravi. Za obavljanje poslova državne uprave ustrojeni su u određenim upravnim područjima, pa tako i u gradu Ludbregu, županijski uredi - ispostave: Upravni odjel za gospodarstvo, prostorno uređenje, stambeno - komunalne poslove, financije i proračun, Upravni odjel za prosvjetu, kulturu, informiranje, šport i tehničku kulturu, Upravni odjel za rad, zdravstvo i socijalnu skrb, Upravni odjel za opću upravu, statistiku i imovinsko - pravne poslove, Područni ured za katastar - ispostava Ludbreg.

U dijelu lokalne samouprave djeluju još sljedeća tijela: Gradsko vijeće, Gradsko poglavarstvo, Upravna tijela koja obavljaju poslove lokalne samouprave na gradskoj razini, Ured Ministarstva obrane, Policijska postaja, Porezna uprava Ministarstva financija - ispostava u Ludbregu, Zavod za platni promet - podružnica Ludbreg, Republički fond mirovinskog i invalidskog osiguranja radnika Hrvatske - područna služba u Ludbregu, Centar za socijalni rad podružnica u Ludbregu, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, područni ured u Ludbregu. Na području grada djeluju sljedeća pravosudna tijela: Općinski sud, Prekršajni sud i Općinsko državno odvjetništvo u Ludbregu.

KULTURA

Određena razina kulturnih djelatnosti postoji u gradskom središtu Ludbreg dok su ostala naselja orijentirana na mjesta u kojima takve ustanove postoje, prvenstveno na županijsko središte Varaždin. U gradu djeluju: Otvoreno učilište "Dragutin Novak", Društvo umjetnika amatera, nekoliko galerija, puhački orkestar, nekoliko kulturno - umjetničkih društava, Kino "Dragutin Novak", Stalni postav sakralne umjetnosti, u postupku je formiranje Etnografskog muzeja, Knjižnica i čitaonica "Mladen Kerstner", Nakladnička djelatnost "Grafičar", Restauratorski centar Ludbreg, Klubovi mladih tehničara i Ekološko društvo Ludbreg. Od manifestacija koje se održavaju tradicionalno, najznačajnija je "Sveta nedjelja" u Ludbregu.

SPORT I REKREACIJA

Mreža sportskih objekata i ustanova najrazvijenija je u Ludbregu (tenis centar, nogometni stadion) dok ostala naselja imaju uglavnom samo nogometna igrališta.

Prirodna i kulturna baština

Na prostoru grada Ludbrega postoji niz vrijednih objekata prirodne i kulturne baštine (dvorac, perivoj, sakralni objekti) koji čine potencijal za budući razvoj kulture i turizma.

PRIRODNA BAŠTINA

Na području Ludbrega prirodna baština predstavlja dio resursa i temelj je očuvanja prostornog identiteta grada. Prirodne predjele izrazite vrijednosti i očuvanosti, kao što su šuma Lasno kod Ludbrega i brdski šumski predjeli Kalnika, potrebno je zaštititi. U nižem području Kalnika razvijene su šumske zajednice hrasta kitnjaka i običnog graba te šume hrasta kitnjaka i običnog kestena, a na strmim obroncima šume hrasta medunca i crnog graba.

KULturna BAŠTINA

Područje grada Ludbrega bogato je kulturno - povijesnim spomenicima. Novija arheološka istraživanja pokazala su da je na mjestu današnjeg Ludbrega postojao prilično gusto naseljeni grad, dobro prometnicama povezan sa susjednim područjem. Najznačajniji nalazi iz ovog područja jesu: znakovi i simboli legionarskog denara (kasno doba rimske republike), keramička posudica s ljudskim likom (II. stoljeće nove ere), Katalena - prehistorijska i rimska osmatračnica iznad Ludbrega, zlatne naušnice i ukrasne perle iz kasnogotičkog groba u

Sigetecu, dio katastarskog plana Ludbrega s karakterističnim rasterom koji je velikim dijelom naslijeđe iz doba antike, ranocarski masivni bedem u južnom dijelu Ludbrega, kasnocarski bedem u jugozapadnom dijelu Ludbrega, antičko kupalište u središnjem dijelu Ludbrega (II. do IV. stoljeće n. e.), rimska cigla s otiskom dječjeg stopala, gornji dio brončane igle s likom ptice iz Ludbrega, brončana noga velikog konjaničkog kipa u Ludbregu, dio prethistorijske zemunice s pticom u situ ispod kasnoantičke arhitekture u voćnjaku župnog ureda.

Nadalje, valja spomenuti povijesnu jezgru naselja Ludbreg, dvorac i arheološki lokalitet u Ludbregu, gradinu i arheološki lokalitet kod Sigeteca Ludbreškog, arheološki lokalitet kod Bolfana, gradinu kod Hrastovskog te niz pojedinačnih spomenika kulture (crkve, kapelice, raspela). Nastajanje fizionomije urbanog rastera centra današnjeg Ludbrega odredilo je nekoliko povijesnih činilaca. Na temeljima rimskog castruma nastao je korpus župne crkve Svetog Trojstva (od XIV. do XVI. stoljeća postojao je i franjevački samostan). Od posebnog je značaja izgradnja i pregradnja crkvenog kompleksa (kasnogotička župna crkva koja je barokizirana u 18. stoljeću i izuzetne je kulturno - povijesne vrijednosti) te nešto sjevernije, izgradnja kompleksa baroknog dvorca obitelji Batthyany u središtu naselja.

Kompleks dvorca Batthyany u Ludbregu danas bez sumnje predstavlja osobitu vrijednost hrvatske kulturno - povijesne baštine, pogotovo središnja četverokutna palača (s dvorskom kapelicom, oslikanim zidnim slikaricama Michaela Pecka iz 1753. godine na temu Svete Krvi Isusove). Davanjem najreprezentativnijeg objekta (središnja zgrada dvorca Batthyany) na korištenje Državnoj upravi za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskom odjelu u Varaždinu, u njoj je danas uređena središnja restauratorska radionica - Restauratorski centar.

Bulom pape Leona X. 15. ožujka 1513. godine, u doba kada je Sabor zasjedao u Varaždinu, ludbreško štovanje Krvi Isusove nazvano je "Najvećim blagom hrvatskog kraljevstva" i Ludbreg je proglašen prošteništem. Sabor tada donosi odluku o gradnji zavjetne kapele u Ludbregu, a 1940. godine pokrenuta je akcija za izvršenje Zavjeta Hrvatskog Sabora s pokroviteljem, dr. Alojzijem Stepincem, hrvatskim metropolitom i zagrebačkim nadbiskupom te župnikom ludbreškim, velečasnim Matijom Crnkovićem. Zavjet je ispunjen 1994. godine podizanjem kapele na čast Presvete krvi Isusove, s križnim putem. Ludbreg najintenzivnije živi u proštenjarskom duhu tijekom "Deset dana Svete nedjelje" koji se održavaju krajem kolovoza i početkom rujna kad ga obide više desetaka tisuća hodočasnika. Manifestacija održavanja Sv. Nedjelje jedinstvena je ne samo u Hrvatskoj, nego i u svijetu po obilju najrazličitijih sadržaja, a prvenstveno po povijesno - vjerskoj dimenziji. Svake godine u sklopu manifestacije, održava se i tradicionalno natjecanje sportskih pilota "Fizir kup", u spomen na Ludbrežanina, ing. Rudolfa Fizira, pionira hrvatskog i europskog zrakoplovstva.

Popis spomenika kulture i arheoloških lokaliteta: 1. Apatija, kapela Srca Isusova (1908.), 2. Bolfan, kapela Sv. Ćirila i Metoda, javno drveno raspelo, pravoslavna crkva Sv. Paraskeve (19./20. st.), arheološki lokalitet, 3. Čukovec, pravoslavno raspelo, kapela Sv. Josipa, pravoslavna crkva Sv. Oca Nikolaja (18. st.), 4. Globočec Ludbreški, kapela Sv. Fabijana i Sebastijana, 5. Hrastovsko, kapela Krista Kralja (20. st.), poklonac - pil Sv. Florijana (18. st.), arheološki lokalitet gradina "Vučje grlo", 6. Ludbreg, povijesna jezgra naselja, dvorac Batthyany, arheološki lokaliteti "Lipa Katalena" i "Gmajna", župna crkva Sv. Trojstva, župni dvor, kapela Majke Božje (18. st.), pil Sv. Trojstva (19. st.), 7. Selnik, kapela Sv. Antuna (18. st.), poklonac i javno raspelo, 8. Sigetec Ludbreški, javno raspelo, kapelica Sv. Margarete, gradina "Štuk", arheološki lokalitet "Loke Kroglice", "Marof 1" i "Marof 2", 9. Slokovec, kapela Sv. Florijana (19.st).

OBVEZE I USMJERENJA IZ PROSTORNOG PLANA VARAŽDINSKE ŽUPANIJE

Globalni prioriteti predviđeni Prostornim planom Varaždinske županije odnose se na sljedeće: 1. osigurati cjelovitost sustava prostornog uređivanja prostornog i funkcionalnog obuhvata, 2. odrediti kriterije za formiranje građevinskih područja prema načelu racionalnog korištenja prostora, iskorištavanja formiranih struktura i oblikovanja krajobraza, 3. odrediti kriterije za razmještanje funkcija u naseljima sa svrhom optimalizacije mreža, 4. integrirati prigradske rubove u urbani sustav i zaustaviti širenje na račun slobodnih površina, osobito dijelova koji imaju poljodjelsku, ekološku i rekreacijsku važnost, 5. odrediti korištenje i zaštitu područja u kontaktnim zonama uz zaštićena područja, 6. osigurati površine za razvoj i nove programe unutar formiranog prostora.

ra, 7. imati pažljiv odnos prema okolišu, graditeljskoj baštini, zelenom fondu grada (naročito naselja), uključujući i vodene površine, 8. posebnu pažnju posvetiti funkcionalnim oblikovnim komponentama uređivanja grada, 9. sagledati i cjelovito planirati prometne i druge infrastrukturne sustave koji nadilaze lokalnu razinu i izazivaju konflikte u prostoru (prometna čvorišta, prometno - gospodarske zone, velika infrastruktura državnog i međunarodnog značenja, eksploatacija mineralnih sirovina, zaštita vodocrpilišta, vodnih, šumskih i poljodjelskih resursa, odlagališta otpada), 10. ispitati opravdanost gradnje novih radnih i drugih građevina te ukupnu gospodarsku fizionomiju grada sa svrhom povećanja kvalitete života i racionaliziranja korištenja prostora, uvodeći pritom vrijednost gradskog prostora kao osnovu gospodarenja, 11. s gledišta korištenja prostora potrebno je ukazati na procese transformacije velikih industrijskih kompleksa i disperziju u manje jedinice, primjerenije prostornoj strukturi, s ciljem rasterećenja nekih područja i aktiviranjem do sada neiskorištenih.

OCJENA POSTOJEĆIH PROSTORNIH PLANOVA

Prostorni plan Varaždinske županije (Službeni vjesnik Varaždinske županije, br. 8/2000.) prvi je plan te vrste u Republici Hrvatskoj, izrađen i donesen na Županijskoj skupštini. Izrađivač plana je "Županijski zavod za prostorno uređenje" Varaždin. Plan se ocjenjuje vrlo kvalitetnim, no najbolja potvrda te tvrdnje pokazati će se kroz njegovu primjenu. Smjernice tog plana poštivane su kod izrade PPUG Ludbreg.

Prostorni plan (bivše) Općine Ludbreg ("Službene novine Varaždin", br. 23/81. i 13/83., "Službeni vjesnik Ludbreg", br. 4/93. i "Službeni vjesnik Županije varaždinske", br.18/96). Plan je izradio APZ "Plan" Zagreb 1981. godine, a izmjene i dopune je 1993. godine izradio Urbanistički institut Hrvatske iz Zagreba. Spomenutom izmjenom i dopunom obuhvaćeni su svi važniji aktualni problemi vezani uz prostorno uređenje pojedinih općina čije područje je obuhvaćeno tim Planom, s tim da će se dodatno uključiti rješavanje problematike prostora ribnjaka u Ludbregu, prostora između naselja Ludbreg i Globočec Ludbreški te proširenja građevnog područja naselja Apatija (izmjene i dopune Plana), prvenstveno zbog korekcija granica građevinskog područja, s obzirom da su na tom području već duže vrijeme izgrađeni objekti.

Analizirajući Prostorni plan (bivše) Općine Ludbreg, globalno bi se moglo naglasiti:

U svom uvodnom dijelu te u dijelu geografskih osnova, postojeća prostorno - planska dokumentacija daje karakteristike područja vezanog uz prirodne uvjete koji su relativno nepromjenjive vrijednosti pa se dio te elaboracije može i nadalje koristiti kao jedno od polazišta u daljnjem planiranju prostornog razvitka. Uočeni nesrazmjer između planiranog razvoja sustava naselja, demografskih kretanja i zaposjednutosti građevinskog zemljišta. Uglavnom je precijenjena dinamika buduće gradnje, a time i potreba za osiguranjem novih površina za izgradnju naselja. To se očituje pojavom rahle i razbacane gradnje na nekim prostorima što uzrokuje poteškoće u realizaciji komunalnog opremanja odgovarajućeg standarda (npr. Vinogradi Ludbreški).

U postojećoj prostorno - planskoj dokumentaciji nije u dovoljnoj mjeri poštivano vlasništvo (postojeća parcelacija) što danas predstavlja veliko ograničenje provedbe plana. U postojećoj prostorno - planskoj dokumentaciji nedovoljno su, ponegdje samo deklarativno, date smjernice za uspostavu zaštite prirodne i kulturne baštine, a izostala je detaljna i učinkovita razrada pa je tako izostala i realizacija ovakve zaštite što je uzrokovalo negativan utjecaj na prostor (okoliš). Planirano usmjeravanje izgradnje i uređenja prostora u odnosu na spomenike kulture i spomeničke cjeline nije se osiguravalo na zadovoljavajući način. Tijekom vremena došlo je do napuštanja nekih povijesnih građevina, stoljetnih gospodarstava i imanja koja su prepuštena propadanju jer su izgubila svoje izvorne funkcije.

Generalni urbanistički plan Ludbrega

Plan je izrađen temeljem starog Zakona o prostornom uređenju, a izradio ga je "Urbanistički institut Hrvatske" iz Zagreba 1993. godine te će, ako bude potrebno, trebati samo usklađenje s planovima višeg reda koji su doneseni ili će biti doneseni naknadno. Prema Novom Zakonu o prostornom uređenju, Generalni urbanistički plan donosi se za naselja veća od 15 000 stanovnika, a za naselja poput Ludbrega predviđa se izrada Urbanističkog plana uređenja. Dosadašnje prostorno uređenje naselja Ludbreg bilo je usmjeravano kroz provedbene (detaljne) urbanističke planove.

RACIONALNO KORIŠTENJE I ZAŠTITA PROSTORA

Racionalnim korištenjem prostora mora se postići učinkovitija funkcionalna organizacija i štednja resursa. S gledišta temeljnih odrednica prostornog planiranja, to se prioritetno odnosi na zaustavljanje nepotrebnog zauzimanja prostora za izgradnju naselja, industrijskih kapaciteta (formiranje građevinskih područja) te na gradnju, obnovu, rekonstrukciju i modernizaciju infrastrukturnih mreža. **Racionalno korištenje i namjena prostora** odnose se prvenstveno na određivanje prostora za izgradnju na način da se ne smanjuju šumske i kvalitetne poljoprivredne površine, da se omogući uređenje, korištenje i zaštita voda (podzemnih i nadzemnih) te tako da se poveća zaštita osobitih vrijednosti prostora i gospodarenje resursima na održiv, tj. štedljiv način. To bi se trebalo provoditi prvenstveno kroz: 1. objektivno sagledavanje potreba za prostorom za svako naselje, uvažavanjem postojećih demografskih kretanja, procjenom budućih demografskih procesa, procjenom gospodarskih potencijala i potreba te drugih obilježja ili posebnosti značajnih za dotično naselje, 2. precizno inventariziranje infrastrukturnih datosti (prometnice, vodovod, energetska mreža, telekomunikacije, odvodnja i dr.) i procjenu potrebnih (ili poželjnih) infrastrukturnih zahvata u cilju poboljšanja kvalitete i standarda življenja kao i stvaranja pretpostavki za razvitak gospodarskih djelatnosti, 3. valoriziranje kvalitete prostora i okoliša s ciljem da se zaštite i sačuvaju, odnosno da se ne obezvrijede temeljni resursi (vode, šume, poljoprivredni prostori dr.) i njihova prirodna kompozicija u širem i užem okruženju, 4. procjenu vlasničkog stanja i realnih mogućnosti imovinsko - pravnog uređenja, 5. realnu procjenu financijskih mogućnosti pripreme i uređenja građevinskog zemljišta (lokalni proračun, sufinanciranje iz drugih izvora) kako bi se uravnotežili programi želja i potreba sa stvarnim mogućnostima. Prostornim planom Grada Ludbrega ne mijenja se značajnije bilanca osnovnih kategorija korištenja prostora, osobito ne na štetu prirodnih resursa od osobitog značenja i vrijednosti, nego se poboljšavaju kvalitativne značajke i racionalno koristi već angažirani prostor.

OBRRTNIŠTVO I MALO PODUZETNIŠTVO

Budući razvoj obrtništva i poduzetništva treba znatno ubrzati radi prijeko potrebnog preobražaja gospodarske strukture i boljeg zadovoljavanja raznovrsnih potreba gospodarstva, stanovništva i izvoza, radi racionalne dislokacije nekih djelatnosti velikih organizacija razvijenih centara kao i radi većeg uključivanja individualnih radnika s vlastitim sredstvima, posebno radnika povratnika iz inozemstva. Nužnim procesom restrukturiranja velikih poduzeća treba razvijati tzv. **"malo poduzetništvo"** koje se još uvijek smatra jednim od osnovnih faktora lokalnog i regionalnog razvoja i procesa industrijskog restrukturiranja kroz uspostavljanje dinamičnog lokalnog i regionalnog sustava manjih i srednjih proizvodnih pogona. Treba uključiti i razvijati mala i srednja proizvodna poduzeća kroz model većih industrijskih poduzeća kao tehnološko - marketinško - logističkih čvorišta oko kojih bi se okupljala mala i srednja proizvodna poduzeća. Poduzetništvo, osobito kao dopuna velikim poduzećima u proizvodnji određenih vrsta proizvoda u malim serijama, značajan je generator razvoja područja.

U Ludbregu su već formirane velike gospodarstvene zone (Generalnim urbanističkim planom), a neka razvijena naselja na području grada također pokazuju interes za formiranjem poduzetničkih zona, što treba valorizirati te odgovarajuće osmisлити temeljem ovog plana. Pogone je poželjno locirati u lokalnim središtima (mali proizvodni pogoni, pogoni su za preobrazbu manjih središta). Takvi pogoni ne zahtijevaju velika početna ulaganja, ekološki ne opterećuju ambijent, a ni zahtijevane koncentracije radne snage ne nadmašuju mogućnosti lokalne ponude. Posebno je povoljna okolnost što mali pogoni mogu nastati kao izraz samoorganiziranja lokalnog stanovništva ili individualne inicijative.

Razvoj **trgovine** značajan je iz razloga što trgovina potiče proizvodnju novih proizvoda i time bolje korištenje prirodnih resursa, zapošljavanje prometnih poduzeća i poduzeća za razne trgovinske usluge. Trgovina se treba orijentirati na šire tržište i to prvenstveno kroz plasman lokalnih roba i proizvoda. Trgovačka je djelatnost na području grada previše usitnjena i izrazito usmjerena na područno tržište (prosjeck cca 60 stanovnika po trgovini veći je nego u najrazvijenijim zemljama EU), a obzirom i na kupovnu moć stanovništva, kapaciteti su prevleli pa su rezultati poslovanja negativni. Ovaj će se broj korigirati djelovanjem tržišta.

U Ludbregu je potrebno organizirati veletržnicu (centar za veletrgovce) koja će pored smanjenja troškova

poslovanja i maksimalnog iskorištenja kapaciteta, ujedno prikupljati sve proizvodne viškove s područja i eliminirati dijelom "sivu" trgovinu. Pored specijaliziranih vidova veletrgovina, i maloprodaja se mora prilagođavati uvjetima na tržištu novim organizacijskim formama koje danas prevladavaju u distribuciji roba u Evropi (maloprodajne zadruge, dobrovoljni lanci prodaje, supermarketi, diskonti i sl.).

OSTALE DJELATNOSTI

Potražnju djelatnosti **građevinarstva i građevinske operative** uglavnom nosi povećana potražnja obnove i izgradnje infrastrukture. Stambena i poslovna izgradnja stagnira, tako da nestašica poslova ipak predstavlja problem u djelatnosti. Razvoj ukupnog gospodarstva povećat će potražnju djelatnosti, povećanje potražnje dovest će do povećanja broja zaposlenih u građevinskim tvrtkama i općenito do unapređenja djelatnosti. Restrukturiranjem građevinske privrede na poduzeća u mješovitom i privatnom vlasništvu koja imaju kompletnu i učinkovitu građevinsku operativu, treba osigurati bolje prilagođavanje potrebama tržišta, tj. veću efikasnost građevinske operative. Djelatnost vezana uz građevinarstvo je i **industrija građevinskog materijala** - ciglana koja se temelji na prirodnim sirovinama kojima regija raspolaže i potencijalnim sve većim potrebama izgradnje. Preduvjet razvoja je objedinjavanje na širem području i čvršća suradnja s građevinskom operativom. **Rudarstvo**, odnosno eksploatacija mineralnih sirovina, zastupljena je na području grada kroz jedan lokalitet u eksploataciji. Pretpostavlja se da će najnovije aktivnosti na području istraživanja mineralnih sirovina utvrditi nova ležišta. Osobito značenje u budućem razvoju djelatnosti ima eksploatacija gline Ludbreški Vinogradi, sirovine koja se javlja na području grada. Pažljiva eksploatacija može pridonijeti razvoju područja.